

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
та виконання розрахункової роботи

для студентів спеціальностей 7.03050901 та 8.03050901
"Облік і аудит"
всіх форм навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
обліку і аудиту
Протокол №7
від 29.01.14 р.

ЧЕРНІГІВ ЧНТУ 2014

Облік зовнішньоекономічної діяльності. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання розрахункової роботи для студентів спеціальностей 7.03050901 та 8.03050901 “Облік і аудит” всіх форм навчання / Укладач: Акименко О.Ю. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. – 37 с.

Укладач: Акименко Олена Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Чернігівського Національного технологічного університету

Відповідальний за випуск: Шкарлет Сергій Миколайович, завідувач кафедри обліку і аудиту Чернігівського Національного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Лень Василь Степанович, кандидат економічних наук, професор кафедри обліку і аудиту Чернігівського Національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Зміст навчальної дисципліни	6
2 Структура навчальної дисципліни.....	8
3 Перелік тем і питань з навчальної дисципліни для самостійного опрацювання	11
4 Послідовність виконання розрахункової роботи.....	18
5 Вимоги до оформлення розрахункової роботи.....	19
6 Критерії оцінки розрахункової роботи.....	20
7 Перелік питань, що охоплюють зміст робочої програми навчальної дисципліни та виносяться на іспит	21
Перелік посилань.....	23
Додаток А - Перелік тем до теоретичного розділу розрахункової роботи.....	27
Додаток Б - Задачі до розрахункової роботи.....	29
Додаток В - Зразок змісту розрахункової роботи.....	35
Додаток Д - Зразок оформлення титульної сторінки розрахункової роботи.....	36
Додаток Ж - Приклад вирішення задачі.....	37

ВСТУП

В Україні продовжують розширюватися економічні зв'язки з іншими державами світу, що спричиняє подальший розвиток зовнішньоекономічної діяльності. На сьогоднішній день зовнішньоекономічна діяльність є саме тим перспективним варіантом господарювання, що має можливості гармонійно поєднувати інтереси держави в досягненні політичної і економічної незалежності з інтересами підприємств у максимізації прибутку та у відповідному її перерозподілі.

Курс “Облік зовнішньоекономічної діяльності” є нормативною дисципліною підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст”, “магістр” за напрямом підготовки “Економіка і підприємництво”.

Набуті студентами знання та навички з дисципліни „Облік зовнішньоекономічної діяльності” будуть необхідні їм у подальшій професійній діяльності, дозволять розв'язувати складні задачі стосовно організації і методології обліку зовнішньоекономічних операцій, будуть доречними під час переддипломних практик (якщо видом статутної діяльності досліджуваного підприємства – зовнішньоекономічні операції), є базовими при написання дипломної (випускної кваліфікаційної) роботи зі спеціальності “Облік і аудит”.

Мета навчальної дисципліни – підготовка спеціалістів за спеціальністю “Облік і аудит” до ефективного використання знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення методів і технології найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” студенти повинні:

знати:

- сутність зовнішньоекономічної діяльності;
- принципи зовнішньоекономічної діяльності;
- основні форми зв'язків у зовнішньоекономічній діяльності;
- документацію, що підтверджує право суб'єкта підприємницької діяльності здійснювати зовнішньоекономічні операції;
- основні задачі бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій;
- визначення монетарних та немонетарних статей;
- операції з продажу іноземної валюти;
- сутність управління контрактною діяльністю;
- правила «ІНКОТЕРМС»;
- зміст базисних умов поставки на умовах Е групи;
- зміст базисних умов поставки на умовах F групи;

- зміст базисних умов поставки на умовах Д групи;
- зміст базисних умов поставки на умовах С групи;
- сутність розрахунків в міжнародній торгівлі;
- загальні засади експортно-імпортних операцій;
- операції з давальницькою сировиною;
- товарообмінні (бартерні) операції.

уміти:

- чітко формулювати мету й завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві;
- складати зовнішньоекономічні контракти;
- відображати в обліку експортно-імпортні операції;
- визначати послідовність етапів здійснення операцій з давальницькою сировиною.
- розрізняти функціональні обов'язки агента, брокера, маклера, дистриб'ютера, дилера;
- здійснювати аналітичний та синтетичний облік валютних засобів на розрахунковому рахунку;
- розрізняти форвардний, опціонний, ф'ючерсний контракти;
- розрізняти розрахунки акредитивом, документарним акредитивом, чеком, вексями, готівкою;
- здійснювати облік імпорту;
- здійснювати облік експорту;
- здійснювати облік операцій з давальницькою сировиною.

1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Основні аспекти обліку зовнішньоекономічної діяльності: поняття, мета, завдання, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1 Предмет, завдання і зміст дисципліни

Предмет і об'єкти обліку зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності і порядок їх реєстрації. Основні задачі обліку і принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2 Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку

Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту) і його функції. Структура зовнішньоекономічного договору (контракту). Відображення в бухгалтерському обліку договірних зобов'язань.

Тема 3 Облік валютно-фінансових операцій

Поняття валютних засобів і операцій з ними. Класифікація валют. Курсові різниці і їх відображення в бухгалтерському обліку. Облік грошових коштів на рахунках у банку в іноземній валюті. Облік наявної іноземної валюти в касі підприємства. Порядок купівлі-продажу іноземної валюти та відображення операцій в бухгалтерському та податковому обліку. Облік розрахунків за відрядженнями за кордон. Основні форми розрахунків за зовнішньоекономічними операціями та їх відображення в бухгалтерському обліку. Кредитні операції в іноземній валюті та їх відображення операцій в бухгалтерському та податковому обліку.

Змістовий модуль 2 Відображення в обліку основних господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1 Облік експортних операцій

Сутність експортних операцій і задачі їх обліку. Особливості обліку експортних операцій товарів (робіт, послуг). Особливості відображення ПДВ та інших податків і зборів при експортних операціях. Облік авансів, отриманих від іноземних покупців.

Тема 2 Облік імпорتنих операцій

Сутність імпорتنих операцій і задачі їх обліку. Особливості обліку імпорту товарів, робіт і послуг. Особливості нарахування і відображення ПДВ, митних платежів і інших зборів при імпорتنих операціях. Облік авансів, сплачених іноземному постачальникові.

Тема 3 Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

Поняття бартерних операцій, особливості оформлення. Оподаткування бартерних операцій. Бухгалтерський облік бартерних операцій. Основні поняття операцій з давальницькою сировиною. Особливості укладення договорів на переробку давальницької сировини. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною. Податковий облік операцій із давальницькою сировиною.

Тема 4 Облік інвестиційних операцій

Форми іноземного інвестування. Відображення в обліку інвестицій в Україну. Відображення в обліку інвестицій з України.

Тема 5 Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями

Бухгалтерський облік та оподаткування операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями. Бухгалтерський облік та оподаткування на господарських одиницях іноземних підприємств. Особливості обліку на господарських одиницях за межами України.

2 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.1 – Розподіл навчального часу за темами і формами вивчення та контролю для денної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання: спеціаліст / магістр									
		Всього		У тому числі							
				Лек.		Пр.		С.р.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Змістовий модуль 1. Основні аспекти обліку зовнішньоекономічної діяльності: поняття, мета, завдання, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності											
1.	Предмет, завдання і зміст дисципліни	9 / 6		1 / 0,5		2 / 0,5		6 / 5			
2.	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	16 / 7		2 / 1		4 / 1		10 / 5			
3.	Облік валютно-фінансових операцій	17 / 8		3 / 1,5		4 / 1,5		10 / 5			
Разом за змістовним модулем 1		42 / 21		6 / 3		10 / 3		26 / 15			
Змістовий модуль 2. Відображення в обліку основних господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності											
1.	Облік експортних операцій	9,8 / 7,8		2 / 1		3 / 1		4,8 / 5,8			
2.	Облік імпорتنих операцій	9,8 / 7,8		2 / 1		3 / 1		4,8 / 5,8			
3.	Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною	9,8 / 7,8		2 / 1		3 / 1		4,8 / 5,8			
4.	Облік інвестиційних операцій	9,8 / 7,8		2 / 1		3 / 1		4,8 / 5,8			
5.	Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	9,8 / 7,8		2 / 1		2 / 1		4,8 / 5,8			
Разом за змістовним модулем 2		48 / 39		10 / 5		14 / 5		24 / 29			
Усього за дисципліну		90 / 60		16 / 8		24 / 8		50 / 44			

Таблиця 2.2 – Розподіл навчального часу за темами і формами вивчення та контролю для заочної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин для заочної форми навчання: ЗОА / ЗОАВ									
		Всього		У тому числі						С.р.	
				Лек.		Пр.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Змістовий модуль 1. Основні аспекти обліку зовнішньоекономічної діяльності: поняття, мета, завдання, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності											
1.	Предмет, завдання і зміст дисципліни	5/2		-/-		-/-		5 / 2			
2.	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	10,25/ 6,25		0,25/ 0,25		-/-		10 / 6			
3.	Облік валютно-фінансових операцій	11,25/ 6,75		0,25 / 0,25		1/0,5		10 / 6			
Разом за змістовним модулем 1		26,5/ 15		0,5 / 0,5		1/0,5		25 / 14			
Змістовий модуль 2. Відображення в обліку основних господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності											
1.	Облік експортних операцій	9,5 / 5		0,5 / 0,5		1 / 0,5		8 / 4			
2.	Облік імпорتنих операцій	9,5 / 5		0,5 / 0,5		1/ 0,5		8 / 4			
3.	Облік бартерних операції та операцій з давальницькою сировиною	8,75 / 4,5		0,25/ 0,25		0,5/ 0,25		8 / 4			
4.	Облік інвестиційних операцій	8,5 / 4,5		0,25/ 0,25		0,25/ 0,25		8 / 4			
5.	Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	12,25 / 4		- / -		0,25/ -		12 / 4			
Разом за змістовним модулем 2		18,5 / 23		1,5 / 1,5		3/ 1,5		44 / 20			
Усього за дисципліну		75 / 38		2 / 2		4 / 2		69 / 34			

Таблиця 2.3– Погодинний розклад тем навчальної дисципліни для самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми навчання: (с / м)	Кількість годин для заочної форми навчання: ЗОА / ЗОАВ
1	Предмет, завдання і зміст дисципліни	6 / 5	5 / 2
2	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	10 / 5	10 / 6
3	Облік валютно-фінансових операцій	10 / 5	10 / 6
4	Облік експортних операцій	4,8 / 5,8	8 / 4
5	Облік імпорتنих операцій	4,8 / 5,8	8 / 4
6	Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною	4,8 / 5,8	8 / 4
7	Облік інвестиційних операцій	4,8 / 5,8	8 / 4
8	Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	4,8 / 5,8	12 / 4
	Усього за дисципліну	50 / 44	69 / 34

3 ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Основні аспекти обліку зовнішньоекономічної діяльності: поняття, мета, завдання, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності (26/15 год. / 25/14 год.)

ТЕМА 1 Предмет, завдання і зміст дисципліни (6/5 год. / 5/2 год.)

- Зовнішньоекономічна діяльність підприємств в умовах глобалізації міжнародної економіки.
- Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України.
- Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
- Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектору економіки.
- Механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
- Принципи, суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові поняття: глобалізація економічної діяльності, зовнішньоекономічна діяльність, зовнішньоекономічні зв'язки, зовнішньоекономічна операція, резиденти, нерезиденти, експортна, імпортна політика, напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності, зовнішньоекономічна політика держави, види зовнішньоекономічної політики держави, протекціонізм, державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, квота, ліцензія, принципи зовнішньоекономічної діяльності.

Питання для самоперевірки

- Дайте визначення глобалізації міжнародної економіки.
- Коли з'явилося поняття “зовнішньоекономічна діяльність підприємства”?
- Поясніть різницю між термінами “зовнішньоекономічні зв'язки” і “зовнішньоекономічна діяльність”?
- Які основні етапи проходила еволюція зовнішньоекономічної діяльності в Україні?
- Охарактеризуйте основні цілі суб'єктів та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- Назвіть принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
- Яким чином класифікуються суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності?

- Що таке автоматичне та неавтоматичне ліцензування?
- Які існують види квот?

Література: [1, 5, 6, 8, 9, 11, 23,47, 54]

ТЕМА 2 Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку (10/5 год. / 10/6 год.)

- Поняття і види зовнішньоекономічних договорів.
- Укладання договору купівлі-продажу.
- Структура зовнішньоекономічного договору.

Ключові поняття: зовнішньоекономічний договір (контракт), сторони зовнішньоекономічного договору (контракту), бартерні угоди, преамбула, предмет договору, кількість та якість товару, строк і дата поставки, базисні умови поставки товарів “Інкотермс”, ціна та загальна вартість договору, умови платежів, валютні застереження, форс-мажорні обставини, санкції та рекламації, урегулювання спорів.

Питання для самоперевірки

- Що таке зовнішньоекономічний договір?
- Назвати поняття і функції договору.
- Які нормативно-правові акти регулюють порядок укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів?
  - Якою умовою договір міжнародної купівлі-продажу відрізняється від всіх інших видів договорів?
  - Торгові терміни правил ІНКОТЕРМС, їх групування.
  - Порівняйте два поняття: “строк поставки” і “дата поставки”.
  - Що таке базисні умови поставки товарів?
  - Що означає термін “франко”?
  - Як визначається ціна контракту?
  - Що таке форс-мажорні обставини?

Література: [3, 4, 5, 6, 9, 23, 28, 32, 38, 41, 47, 54]

ТЕМА 3 Облік валютно-фінансових операцій (10/5 год. / 10/6 год.)

- Поняття валютних операцій і класифікація валют.
- Принцип єдиного грошового вимірника.
- Поняття, порядок визначення та відображення в обліку курсових різниць.

- Організація обліку валютних операцій на валютних рахунках в банку та в касі.
- Облік операцій з придбання іноземної валюти.
- Облік операцій з продажу іноземної валюти.
- Конвертація валюти.
- Облік розрахункових операцій.
- Порядок здійснення розрахунків чеками (акредитивом).
- Порядок здійснення інкасо.

Ключові поняття: принцип єдиного грошового вимірника, іноземна валюта, валютні операції, резиденти, нерезиденти, вільноконвертовані валюти, неконвертовані валюти, кліринг, ЄВРО, валютний курс, офіційний курс, курсова різниця, монетарні статті, немонетарні статті, чек, акредитив, інкасо, транзитний валютний рахунок, поточний валютний рахунок, депозитний валютний рахунок.

Питання для самоперевірки

- Чим відрізняється валюта України від іноземної валюти?
- Надати відмінності між валютним курсом та офіційним курсом.
- На яких бухгалтерських рахунках ведеться облік сум в іноземній валюті?
- На підставі чого в обліку визначаються курсові різниці?
- Коли виникає монетарна стаття балансу?
- Як здійснюється перерахунок курсової різниці по дебіторській та кредиторській заборгованостях?
- Які документи необхідно оформити під час купівлі іноземної валюти?
- Види і порядок відкриття валютних рахунків.
- Основна схема продажу та купівлі іноземної валюти в бухгалтерському обліку.
- Строки проведення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
- Які існують недоліки під час застосування різних видів міжнародних розрахунків?

Література: [5, 6, 7, 10, 11, 19, 21, 22, 26, 28, 29, 31, 36, 38, 39, 41, 54]

Змістовний модуль 2 Відображення в обліку основних господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності (24/29 год. / 44/20 год.)

ТЕМА 1 Облік експортних операцій (4,8/5,8 год. / 8 / 4 год.)

- Загальні засади експортно-імпортних операцій.
- Загальна характеристика цін по експортно-імпортним операціям.
- Поняття і умови здійснення експортних операцій.
- Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що експортуються.
- Строки проведення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
- Бухгалтерський облік експортних операцій.
- Особливості оподаткування експортних операцій.

Ключові поняття: світові ціни, вартість товару при здійсненні експортно-імпортних операцій, митна вартість товару, методи визначення митної вартості товару, митний статус товарів, мито, митні платежі, митний режим експорту, акцизний податок, податок на додану вартість, митні правила, міжнародний транспортний документ, експорт, реекспорт, сертифікат походження.

Питання для самоперевірки

- Які операції відносяться до експортних?
- Які податки й збори сплачуються при експорті?
- Які документи подаються митниці для здійснення експортної поставки?
  - У чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з експорту робіт, послуг?
  - За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?
  - Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів на експорт на умовах попередньої оплати?
  - Які документи надаються митниці для здійснення експортної поставки?
  - У чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з експорту робіт, послуг?
  - За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?
  - Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів на експорт на умовах попередньої оплати?
  - Основні випадки застосування митного режиму експорту.
  - Застосування митного режиму експорту при вивезенні товарів на підставі зовнішньоекономічних договорів (контрактів) купівлі-продажу.

- Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій.

Література: [7, 8, 9, 11, 18, 19, 21, 26, 29, 30, 35, 39, 41, 54]

ТЕМА 2 Облік імпорتنих операцій (4,8/5,8 год. / 8/4 год.)

- Поняття імпорتنих операцій. Обмеження на здійснення імпорту.
- Митні процедури і порядок формування митної вартості товарів.
- Документи, що подаються декларантом для підтвердження заявленої митної вартості товарів.
  - Документальне забезпечення імпорتنих операцій.
  - Строки проведення розрахунків за імпортовані товари.
  - Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій.
  - Оподаткування імпорتنих операцій.

Ключові поняття: імпорт, імпортна операція, митний бар'єр, демпінг, антидемпінгове мито, митна декларація, митна процедура, митне забезпечення, митне оформлення, митний режим імпорту, країна походження товару, митна вартість товарів, методи визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, декларація митної вартості товарів, валютна митна декларація, ввізне мито, ПДВ, акцизний податок

Питання для самоперевірки

- Що мається на увазі під імпортними операціями?
- Які митні процедури при здійсненні імпорتنих операцій?
- Які податки і платежі справляються при переміщенні товарів через митний кордон України?
  - Як визначається митна вартість товарів за основним методом (за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)?
  - Як визначається митна вартість товарів за ціною договору щодо ідентичних товарів?
  - Як визначається митна вартість товарів за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів?
  - В чому сутність методу визначення митної вартості товарів на основі віднімання вартості?
  - В чому сутність методу визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість)?
  - Як визначається митна вартість товарів за резервним методом?

Література: [8, 11, 18, 19, 21, 23, 26, 34, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 54]

ТЕМА 3 Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною (4,8/5,8 год. / 8/4 год.)

- Поняття бартерних операцій, особливості їх оформлення.
- Регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності.
- Строки проведення товарообмінних (бартерних) операцій.
- Основні поняття операцій давальницькою сировиною.
- Особливості укладення договорів на переробку давальницької сировини.
- Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
- Документальне оформлення операцій давальницькою сировиною.
- Особливості бухгалтерського обліку операцій давальницькою сировиною.

Ключові поняття: міжнародний бартер, товарообмінна (бартерна) операція у галузі зовнішньоекономічної діяльності, бартерна угода, давальницька сировина, готова продукція, замовник, виконавець, операція з давальницькою сировиною, дозвіл митного органу,

Питання для самоперевірки

- Що таке компенсаційна угода (операція)? Які її типи й ознаки?
- З яких етапів складаються бартерні операції?
- У чому особливості укладання зовнішньоекономічного бартерного договору?
- Який порядок митного оформлення бартерних операцій ?
- Які особливості бухгалтерського обліку бартерних операцій?
- Що являють собою операції з давальницькою сировиною?
- Які особливості митного оформлення операцій з давальницькою сировиною?
- Які особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною?

Література: [7, 11, 18, 19, 21, 23, 28, 43, 46, 47, 54]

ТЕМА 4 Облік інвестиційних операцій (4,8/5,8 год./ 8/4 год.)

- Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
- Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
- Повернення іноземних інвестицій інвестору.
- Відображення фінансових інвестицій в підприємства, створені за кордоном.

- Відображення у фінансовій звітності операцій господарських одиниць, розташованих за кордоном.

Ключові поняття: інвестиції, фінансові інвестиції, спеціальні економічні (вільні) зони, форми здійснення іноземних інвестицій, інвестиції, інвестор, інвестиційна діяльність, джерела інвестування,

Питання для самоперевірки

- У чому полягають особливості укладення договорів між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності?
  - Хто може бути іноземним інвестором?
  - Які види підприємств з іноземними інвестиціями?
  - Які форми здійснення іноземних інвестицій?
  - Які особливості отримання фінансових інвестицій в іноземній валюті?
    - Які особливості повернення іноземних інвестицій?
    - Які особливості відображення фінансових інвестицій в обліку?
    - Які особливості ввозу майна як внеску до статутного фонду з точки зору оподаткування?

Література: [2, 5, 7, 9, 1046, 47, 54]

ТЕМА 5 Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями (4,8/5,8 год. / 12/4 год.)

- Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
- Особливості створення підприємств з іноземними інвестиціями.
- Порядок реєстрації інвестицій.
- Бухгалтерський облік створення статутного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями.
- Порядок розрахунків з підприємствами з іноземними інвестиціями.

Ключові поняття: іноземне інвестування, іноземна валюта, грошова одиниця України, рухоме та нерухоме майно, акції, облігації, цінні папери, корпоративні права, грошові вимоги, права інтелектуальної власності, статутний капітал, статус підприємства з іноземними інвестиціями, форми внесків до статутного капіталу, фонди, прибуток.

Питання для самоперевірки

- Назвіть види іноземних інвестицій та форми їх здійснення.
- Назвіть традиційних іноземних інвесторів в економіку України.
- За яких умов підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями?
  - В якій формі можуть бути зроблені внески учасників до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями?
  - Назвіть законодавчо-регламентовані обмеження розміру статутного фонду.
  - Відобразіть бухгалтерськими проводками облік створення статутного фонду акціонерного товариства, зміни його величини і структури.
  - Які фонди створюються за рахунок прибутку підприємства з іноземними інвестиціям

Література: [46, 47, 51, 53, 54]

4 ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Основна мета розрахункової роботи - закріплення теоретично-методологічної бази, набуття практичних навичок в організації та методології обліку зовнішньоекономічних операцій, заповнення бухгалтерських реєстрів з дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” студентами напряму підготовки 0305 “Економіка і підприємництво”. Виконання даної розрахункової роботи є підґрунтям для подальшого опрацювання матеріалу під час написання дипломної (випускної кваліфікаційної) роботи.

Кожна розрахункова робота складається із послідовно розташованих таких структурних елементів:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ;
- основна частина, яка складається з двох розділів (теоретичного та розрахункового);
  - висновки;
  - список використаних джерел;
  - додатки.

Для попередньої перевірки робота повинна бути подана керівнику не пізніше ніж за тиждень до початку сесії. Після перевірки робіт керівником призначається дата захисту. Роботи, які не відповідають встановленим вимогам за змістом чи оформленням повертаються на доробку.

Перелік тем до теоретичного розділу розрахункової роботи наведено в додатку А.

Перелік задач до розрахункового розділу наведено в додатку Б. Розрахункове завдання передбачає складання кореспонденції рахунків на операції, які наведені у задачі та розрахунок відповідних сум. В задачі до кожної суми студенти додають дві останні цифри номеру залікової книжки.

Зразок змісту розрахункової роботи на тему “Сутність операцій з імпорту товарів, робіт, послуг та їх відображення в бухгалтерському обліку” наведено в додатку В.

Для подолання труднощів, які можуть виникнути при виконанні розрахункової роботи, студентам рекомендується звернутися до літератури, яка приведена до даних методичних вказівок.

5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Розрахункова робота оформлюється на стандартних аркушах паперу. Всі сторінки мають бути пронумеровані. Обсяг роботи не повинен перевищувати 30 сторінок, написаних розбірливим почерком. Робота може бути оформлена в друкованому вигляді, з додержанням наступних стандартів: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 пунктів; відстань між рядками – 1,5 інтервали; параметри сторінки – формат А4; розташування – книжне; поля: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 20 мм, праве – 15 мм.

На початку роботи вміщується титульний аркуш за встановленою формою із зазначенням дати виконання роботи, підпису виконавця та теми роботи (приклад наведено у Додатку Д).

Вступ, кожний розділ, висновки і список використаної літератури починаються з нової сторінки. У тексті назва кожного параграфу виділяється окремим рядком.

При оформленні таблиць слід пам'ятати, що: таблиці розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у роботі.

Таблиці нумеруються окремо від малюнків послідовною нумерацією арабськими цифрами в межах розділу де вони знаходяться (за винятком додатків). Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2.” (друга таблиця першого розділу).

Слово “ Таблиця _ ” вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: “ Продовження таблиці _____ ” з зазначенням номера таблиці. Аналогічно відображають і графічні матеріали (діаграми, графіки, схеми, тощо), лише їх підпис здійснюється безпосередньо під такою діаграмою, схемою і починається зі слова “ Рисунок_ ” після чого вказується номер рисунка (складається з номерів розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою) та наводиться його назва.

6 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Розрахункова робота повинна бути виконана у встановлений термін, грамотно, розбірливо, без скорочення слів, з полями для заміток викладача, повинна бути оформлена відповідно до вимог вищої школи. Оцінка роботи здійснюється шляхом її зарахування чи незарахування.

Зарахованою вважається робота, в якій реалізована значна частина вимог, що пред'являються до неї. Допускається 4-5 помилок в проведенні розрахунку, сумах. У роботі наявні окремі неточності при викладенні матеріалу, формуванні висновків. При захисті студент повинен показати вміння доповісти про основні результати роботи, і захистити окремі її положення, вміння відповідати відповідно до вимог культури праці спеціаліста, добре орієнтуватись у матеріалах роботи і пояснювати їх.

Незарахованою вважається робота, в якій не реалізовані в повній мірі вимоги, що пред'являються до неї, допущено понад 5 помилок в проведенні розрахунку, сумах чи написанні пояснень. При захисті студент не показав вміння доповісти про основні результати роботи і захистити окремі її положення, відповідати відповідно до вимог культури праці спеціаліста, добре орієнтуватись у матеріалах роботи і пояснювати їх.

Студентові, який не захистив роботу, призначається новий термін переробки і захисту роботи. Повторний захист проводиться лише у присутності не менше ніж двох викладачів кафедри.

7 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ОХОПЛЮЮТЬ ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ (ЗАЛІК)

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств в умовах глобалізації міжнародної економіки.
2. Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України.
3. Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
4. Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектору економіки.
5. Механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
6. Принципи та види зовнішньоекономічної діяльності.
7. Законодавчі та нормативні документи, які регулюють порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
8. Суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
9. Резиденти та нерезиденти України.
10. Правила відкриття суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності власного валютного рахунку в банку.
11. Поняття і види зовнішньоекономічних договорів.
12. Укладання договору купівлі-продажу.
13. Структура зовнішньоекономічного договору.
14. Ліцензування зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
15. Декларування товарів згідно Митного кодексу.
16. Положення про митні декларації .
17. Форми митних декларацій.
18. Порядок та умови торгівлі іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України та на міжнародних валютних ринках.
19. Поняття валютних операцій і класифікація валют.
20. Принцип єдиного грошового вимірника.
21. Поняття, порядок визначення та відображення в обліку курсових різниць.
22. Організація обліку валютних операцій на валютних рахунках в банку та в касі.
23. Облік операцій з придбання іноземної валюти.
24. Облік операцій з продажу іноземної валюти.
25. Конвертація валюти.
26. Облік розрахункових операцій.
27. Порядок здійснення розрахунків чеками (акредитивом).
28. Порядок здійснення інкасо.
29. Класифікація монетарних статей та особливості їх обліку в іноземній валюті.
30. Облік консигнаційних операцій у експортера.

31. Облік консигнаційних операцій у імпортера.
32. Облік податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
33. Облік та аналіз митних платежів.
34. Загальні засади експортно-імпортової діяльності.
35. Види цін у зовнішньоекономічній діяльності.
36. Порядок формування цін. Види мита та митних платежів.
37. Ліцензування експорту товарів в Україні.
38. Документальне забезпечення експортних операцій.
39. Завдання обліку експортних операцій.
40. Аналітичний облік експортних операцій.
41. Особливості обліку експорту товарів, робіт, послуг.
42. Загальні поняття імпортованих операцій.
43. Митний бар'єр.
44. Синтетичний та аналітичний облік імпортованих операцій.
45. Митні процедури і порядок формування митної вартості товарів.
46. Ліцензування імпорту товарів в Україні.
47. Документальне забезпечення імпорту товарів.
48. Оподаткування імпортованих операцій.
49. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
50. Загальні поняття обліку імпортованих операцій.
51. Синтетичний та аналітичний облік імпортованих операцій.
52. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
53. Облік операцій на валютному рахунку.
54. Облік витрат на відрядження за кордон.
55. Облік операцій з давальницькою сировиною, якщо оплата валютою.
56. Класифікація операцій з переробки давальницької сировини у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
57. Поняття бартерних операцій, особливості їх оформлення.
58. Регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності.
59. Строки проведення товарообмінних (бартерних) операцій.
60. Основні поняття операцій давальницькою сировиною.
61. Особливості укладення договорів на переробку давальницької сировини.
62. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
63. Документальне оформлення операцій давальницькою сировиною.
64. Особливості бухгалтерського обліку операцій давальницькою сировиною.
65. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
66. Облік операцій з ввезення давальницької сировини.
67. Облік операцій з вивезення давальницької сировини.
68. Аналіз наслідків оподаткування експортних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

69. Аналіз наслідків оподаткування імпорتنих операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
70. Порядок перерахунку операцій в іноземній валюті.
71. Принципи ведення бухгалтерського обліку у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
72. Об'єкти обліку та аналізу у сфері зовнішньоекономічної діяльності
73. Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
74. Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
75. Відображення фінансових інвестицій в підприємства, створені за кордоном.
76. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.
77. Особливості створення підприємств з іноземними інвестиціями.
78. Порядок реєстрації інвестицій.
79. Бухгалтерський облік створення статутного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями.
80. Порядок розрахунків з підприємствами з іноземними інвестиціями.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

Навчальна література

1. Бутинець Ф.Ф. Облік зовнішньоекономічної діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В. - Житомир: ПП "Рута", 2006. - 388 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 536 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [predator.stu / library/](http://predator.stu/library/) (у локальній мережі ЧДТУ).
3. Венцель В.Т. Питання трактування поняття «зовнішньоекономічний договір»: економіко-правовий аспект // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2011. - №4(54). – С.34-36.
4. Вишняков В.М. Роль контракту в управлінні ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип.21.17. – С.179-185.
5. Гордієнко Н.І. Облік зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посіб. (для студентів економ. спец.)] / Гордієнко Н.І., Карпушенко М.Ю. - Харків: ХНАМГ, 2006. – 235 с.
6. Кадуріна Л.О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. – К.: Видавничий Дім „Слово”, 2005. – 288 с.
7. Лень В.С. Фінансовий облік: навч. посібн. - К.: ВЦ “Академія”, 2011. — 608 с.
8. Облік, аналіз та аудит зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : практикум: навч. посібник / О.О. Маслак, В.Й. Жежуха, К.О. Дорошкевич, [та ін.] . – К. : Каравела, 2011 . – 280 с.

9. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / Я.С. Карп'як, В.І. Воськало – Л.: Львівської політехніки, 2012. - 300 с.
10. Сагова С.В. Облік і аналіз іноземних фінансових інвестицій (на прикладі суб'єктів підприємницької діяльності України) : дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К., 2006. — 249арк.
11. Сердюк В.М. і інш. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. пос. / В.М. Сердюк, О.А. Сизоненко, Ш.М. Акаєв. – Макіївка: вид-во „Ноулідж” (Донецьке відділення), 2010. – 367 с.
12. Accounting (9th ed.) / Charles T. Horngren, Walter T. Harrison Jr., Suzanne M. Oliver. – Upper Saddle River, NJ: Pearson, Prentice Hall, 2012. – 1318 p.
13. Intermediate Accounting (17th ed.) / Earl K. Stice, James D. Stice, Fred K. Skousen. – Mason, OH: Cengage, 2010. – 1459 p.
14. Intermediate Accounting (17th ed.) / Earl K. Stice, James D. Stice, Fred K. Skousen. – Mason, OH: Cengage, 2010. – 1459 p.
15. Management and Cost Accounting (6th ed.) / Colin Drury. – London: Thomson Learning, 2006. – 596 p.
16. Financial Reporting and Global Capital Markets: A History of the International Accounting Standards Committee, 1973-2000 / Kees Camfferman, Stephen A. Zeff. - New York: Oxford University Press, 2007. – 701 p. - <http://www.questia.com/library/118946087/financial-reporting-and-global-capital-markets-a>.

Допоміжна література

17. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Податковий кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
20. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
21. Декрет України про систему валютного регулювання і валютного контролю від 19.02.1993 № 15-93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
22. Закон Української Радянської Соціалістичної республіки від 03.08.1990 р.№ 142-XII «Про економічну самостійність Української РСР». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
23. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 19.02.1992 р. №2139-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. №996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997р. № 280/97 Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 р. №185/94-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

27. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» від 15.09.1995 р. № 327/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

28. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності" від 23.12.1998 р. № 351-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

29. Закон України «Про транзит вантажів» від 20.10.1999 р. № 1172-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

30. Законом України «Про Митний тариф України» від 5.04.2001 р. № 2371-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

31. Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р. № 755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

32. Наказ Мінекономіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 06.09.2001 р. № 201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

33. Наказ Міністерства фінансів України Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29.11.1999 р. № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

34. Наказ Міністерства фінансів України Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.200 р. № 193 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

35. Наказ Міндоходів України «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи – підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення» від 16.09.13 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

36. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Класифікатора іноземних валют» від 04.02.1998 р. № 34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

37. Постанова Кабміну України «Про затвердження Порядку визначення строку та умов завершення імпортової операції без увезення товару на територію України» від 05.12.2007 р. № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

38. Постанова Кабміну України «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України» від 21.05.2012 р. № 436 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

39. Постанова Правління НБУ «Про встановлення розміру обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті» від 15.11.2013 р. № 457 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

40. Постанова Кабміну України «Питання, пов'язані із застосуванням митних митних декларацій» від 21.05.2012 р. № 450 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

41. Правила щодо використання національних і міжнародних торгових термінів Incoterms ® 2010, введені в дію з 01.01.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

42. Указ Президента України «Про заходи щодо впорядкування розрахунків за договорами, що укладають суб'єкти підприємницької діяльності України» від 04.10.1994 р. № 566/94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

43. Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями Національний банк; Постанова, Інструкція від 24.03.1999 р. № 136 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

Інформаційні ресурси

44. [http://www.cfainstitute.org/center/cmp/Business Reporting Model.html](http://www.cfainstitute.org/center/cmp/Business%20Reporting%20Model.html).
45. [http://www.stcu.kiev.ua/tr_kiev_2/cd - web/materials/ageeva/ index.htm](http://www.stcu.kiev.ua/tr_kiev_2/cd-web/materials/ageeva/index.htm).
46. <http://www.kmu.gov.ua> / сайт Кабміну України.
47. <http://www.minfin.gov.ua> / сайт Мінфіну України.
48. <http://catalog.stu.cn.ua> / сайт бібліотеки Чернігівського національного технологічного університету.
49. <http://www.nbu.gov.ua> /сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського.
50. <http://www.rada.gov.ua> /сайт Верховної Ради України.
51. www.vobu.com.ua –сайт газети «Все про бухгалтерський облік».
52. www.visnuk.com.ua –сайт журналу «Вісник податкової служби України».
53. www.balance.ua –сайт журналу «Баланс».
54. www.buhgalteria.com.ua –сайт журналу «Бухгалтерія».
55. www.dtk.com.ua –сайт журналу «Дебет-Кредит».

Додаток А - Перелік тем до теоретичного розділу розрахункової роботи

1. Концептуальні облікові принципи зовнішньоекономічної діяльності в міжнародній практиці.
2. Умови зовнішньоекономічного контракту та порядок його укладання.
3. Порядок реєстрації зовнішньоекономічного контракту.
4. Валютний курс та фактори, які впливають на його формування.
5. Порядок формування цін у зовнішньоекономічній діяльності.
6. Види мита та митних платежів.
7. Облік комісійних та консигнаційних операцій.
8. Види та форми кредитів, пов'язаних з зовнішньоекономічною діяльністю.
9. Економічний суверенітет України.
10. Сутність економічних законів світового господарства та їх дія у сфері виробництва і обігу.
11. Україна і світове господарство.
12. Валютні курси та валютна політика.
13. Види валютних рахунків, які можуть відкриватися на території України та їх характеристика.
14. Лізинг як форма кредитування зовнішньоекономічної діяльності. Його характеристика та види.
15. Факторинг, особливості та умови використання в міжнародних операціях. Види факторингових операцій.
16. Форфейтин. Економічний зміст та практичне використання в зовнішньоекономічній діяльності.
17. Поняття валютного ризику. Шляхи уникнення фінансових ризиків.
18. Особливості обліку операцій торгівлі готівковою іноземною валютою в обмінних пунктах.
19. Економічні відносини України з розвинутими країнами.
20. Економічні відносини України з країнами СНГ.
21. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств Чернігівського регіону.
22. Складові механізми міжнародних розрахунків.
23. Еволюція міжнародної валютної системи.
24. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
25. Облік бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
26. Облік операцій з давальницькою сировиною.
27. Сутність операцій з імпорту товарів, робіт, послуг та їх відображення в бухгалтерському обліку.
28. Облік реекспортних та реімпортних операцій.
29. Реєстрація та оподаткування іноземних суб'єктів підприємницької діяльності в офшорних зонах.

Продовження додатку А

30. Оподаткування і валютний контроль в офшорних зонах.
31. Облік експортно-імпортних операцій в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
32. Поняття давальницької сировини та операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності.
33. Види торговельно-посередницьких операцій. Основні переваги та недоліки торгівлі через посередників.
34. Основні принципи регулювання бартерних операцій в зовнішньоекономічній діяльності.
35. Автоматизація обліку зовнішньоекономічної діяльності.

Додаток Б - Задачі до розрахункової роботи

Задача 1. Здійснити кореспонденцію рахунків для операцій запропонованих в таблиці Б1.

Таблиця Б1 – Господарські операції

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Нараховано комісійну винагороду банку за придбання іноземної валюти		
2	Оприбутковано на валютний рахунок виручку від реалізації товарів нерезиденту		
3	Оприбутковано в касу іноземну валюту для оплати витрат на відрядження		
4	Перераховано 50% валютної виручки для обов'язкового продажу		
5	Перераховано кошти підприємством уповноваженому банку для придбання іноземної валюти		
6	Відображено виручку від реалізації іноземної валюти		
7	Перераховано комісійну винагороду банку під час купівлі іноземної валюти		
8	Віднесено до складу фінансових результатів комісійну винагороду банку		
9	Відображено від'ємну курсову різницю під час зарахування валютних коштів		
10	Відображено позитивну курсову різницю по дебіторській заборгованості		

Задача 2. Підприємством «Висла» 21.10.2013 р. був відвантажений товар на суму 2000 дол. США. Курс на 21.10.2013 р. – 7, 99 30 грн./дол. США. На дату складання балансу 31.10. 2013 р. курс НБУ – 7,9970 грн./дол. США.

6.11.2013 р. нерезидент перераховує заборгованість за відвантажений товар. Курс НБУ – 8,0010 грн./дол. США.

Здійснити кореспонденцію рахунків.

Задача 3. Підприємством «Висла» 21.10.2013 р. на валютний рахунок був зарахований аванс від нерезидента на суму 2000 дол. США. Курс на 21.10.2013 р. – 7,9930 грн./дол. США.

На дату складання балансу 31.03. 2013 р. курс НБУ – 7,9970 грн./дол. США.

6.11.2013 р. нерезиденту був відвантажений товар згідно контракту.

Курс НБУ на 6.11.2013 р. 8,0010 грн./дол. США.

Здійснити кореспонденцію рахунків.

Продовження додатку Б

Задача 4. З валютного рахунка підприємства в касу отримано 500 дол. США. З них: 400 дол. США видано на відрядження, 100 дол. США повернуто в банк. Курс при отриманні коштів 8,05 грн./дол.США, при поверненні в банк 8,06 грн./дол. США. Здійснити кореспонденцію рахунків.

Задача 5. Підприємству потрібно 80 тис. російських рублів для виконання зовнішньоекономічного договору на купівлю товару. У Заяві зазначено максимальний курс купівлі — 0,27 грн./ руб. Ставка комісійної винагороди банку — 1,2%. Для купівлі рублів підприємству треба перерахувати банку не менше $(80000 \times 0,27) + (21600 \times 1,2\%) = 21859,20$ грн. Фактичний курс купівлі у результаті становив 0,25 грн/ руб., а курс НБУ в момент зарахування валюти на поточний рахунок — 0,26 грн/ руб.

Здійснити кореспонденцію рахунків.

Задача 6. Підприємство вирішило придбати 1000 дол. США; курс НБУ – 8,0 грн/дол. США; курс на міжбанківському валютному ринку – 8,7 грн/дол. США, комісійна винагорода банку – 300 грн. Здійснити кореспонденцію рахунків.

Задача 7. Підприємство здійснює реалізацію іноземної валюти в розмірі 1000 дол. США; курс НБУ – 8,0 грн/дол. США, курс продажу – 7,0 грн/дол. США; валюта надійшла в цей же день. Здійснити кореспонденцію рахунків.

Задача 8. Підприємство вирішило придбати 5000 дол. США за рахунок уже наявних євро. Максимальний курс, при якому підприємство готове обміняти євро на долари, дорівнює 0,8 євро/1 дол. США.

Підприємство перераховує банку 3900 євро $(5000 \times 0,8)$ і 300 грн. винагороди. У той самий день банк зараховує на поточний валютний рахунок підприємства 5000 дол. США.

Курс НБУ на дату конвертації: 1 дол. США— 7,66 грн, 1 євро — 9,98 грн. Фактичний курс купівлі — 0,79 євро/ 1 дол. США.

Задача 9. ТОВ «Орфей» із м. Чернігова направило заступника директора в Італію для укладання контракту на поставку устаткування. Перед відрядженням працівнику було видано аванс у сумі 3000 євро. За час відрядження заступник директора поніс витрати на 2000 євро.

Після повернення він відзвітував і в той же день повернув невикористану під час відрядження суму — 1000 євро.

Курс НБУ на дату видачі авансу становив 10,80 грн/євро, а на дату повернення невикористаної суми — 11,00 грн/євро.

Продовження додатку Б

Задача 12. Підприємство 09.01.2013 р. отримало в банку кредит на придбання товару за ЗЕД-договором у розмірі 10000 євро на два місяці під 20% річних. Курс НБУ на момент отримання короткострокового кредиту 10,459640 грн/євро.

За умовами кредитного договору проценти за користування кредитом нараховуються щомісяця і сплачуються до десятого числа місяця, що настає за місяцем їх нарахування, та в момент погашення кредиту.

22.01.2013 р. було сплачено нерезиденту 10000 євро. Курс НБУ на момент сплати заборгованості - 10,649074 грн/євро.

Курс НБУ на 31.01.2013 р.- 10,823321 грн/євро.

05.02.2013 р. в момент погашення процентів за кредитом (126,03 євро) курс НБУ - 10,827318 грн/євро.

28.02.2013 р. в момент погашення процентів за кредитом (153,42 євро) курс НБУ - 10,468432 грн/євро.

07.03.2013 р. в момент погашення процентів за кредитом (38,36 євро) курс НБУ - 10,418876 грн/євро.

Кредит погашено повністю 7.03.2013 р.

Відобразити в бухгалтерському обліку кредит в іноземній валюті.

Задача 13. Підприємством імпортовано товар на суму 5000 дол. США. Курс на дату ввезення 7,7 грн./дол. США, на момент оплати -7,8 грн./ дол. США. Мито 30%, ПДВ -20%. Відобразити в обліку придбання імпортного товару.

Задача 14. Підприємство на умовах передоплати імпортує товар, вартість товару згідно з контрактом – 5000 дол. США. Курс на день оплати авансу – 7,7 грн./ дол. США, на день отримання товару 7,8 грн./ дол. США, мито 30%, ПДВ -20%. Відобразити в обліку придбання імпортного товару.

Задача 15. ТОВ «Імперія» ввозить із Німеччини товари, придбані на іноземній фірмі на умовах поставки EXW склад Balingen (Німеччина).

23.08.2013 р. нерезидентом виставлено інвойс на суму 44255 євро.

Передоплату за товари надіслано нерезидентові 25.08.2013 р.

В інвойсі вказано дату відвантаження товарів – 29.08.2013 р. (курс НБУ - 10,66826347 грн./євро).

Згідно з CMR перевізника ПП Войтенко (міжнародна товарно-транспортна накладна) завантаження товарів було здійснено в Німеччині зі складу продавця 29.08.2013 р.

ПП Войтенко зобов'язався довести товари до кордону і передати їх там іншому перевізнику, який розмитнить товари та доведе їх до складу ТОВ «Імперія».

Згідно з CMR іншого перевізника товари перетнули кордон України 11.09.2013 р., що збігається з датою подання митної декларації митниці. Також у митній декларації вказано курс – 10,58273200 грн./євро.

Продовження додатку Б

Товари надійшли на склад ТОВ «Імперія» 13.09.2013 р.

Відобразити оприбуткування імпортного товару в бухгалтерському обліку.

Задача 16. ТОВ «Імперія» ввозить із Німеччини товари, придбані на іноземній фірмі на умовах поставки EXW склад Balingen (Німеччина).

23.08.2013 р. нерезидентом виставлено інвойс на суму 44255 євро.

В інвойсі вказано дату відвантаження товарів – 29.08.2013 р. (курс НБУ - 10,66826347 грн./євро).

Згідно з CMR перевізника ПП Войтенко (міжнародна товарно-транспортна накладна) завантаження товарів було здійснено в Німеччині зі складу продавця 29.08.2013 р.

ПП Войтенко зобов'язався довести товари до кордону і передати їх там іншому перевізнику, який розмитнить товари та доведе їх до складу ТОВ «Імперія».

Згідно з CMR іншого перевізника товари перетнули кордон України 11.09.2013 р., що збігається з датою подання митної декларації митниці. Також у митній декларації вказано курс – 10,58273200 грн./євро.

Оплату за товар здійснено 01.09.2013 р. Товари надійшли на склад ТОВ «Імперія» 13.09.2013 р. Відобразити оприбуткування імпортного товару в бухгалтерському обліку.

Задача 17. Підприємство отримало в січні 2013 р. обладнання від нерезидента на умовах попередньої оплати вартістю 10000 євро. Курс НБУ на дату перерахування попередньої оплати – 10,649873 грн./євро. Під час ввезення підприємство сплатило ввізне мито – 5330 грн, ПДВ – 21300 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку дану операцію.

Задача 18. Підприємство отримало в січні 2013 р. обладнання від нерезидента на умовах попередньої оплати вартістю 10000 євро. Курс НБУ на дату перерахування попередньої оплати – 10,649873 грн./євро. Під час ввезення підприємство сплатило ввізне мито – 5330 грн, ПДВ – 21300 грн.

Обладнання було введено в експлуатацію в січні.

В квітні було виявлено дефект в обладнанні і прийнято рішення повернути його нерезидентові і розірвати договір. Нерезидент погодився повернути всю вартість обладнання – 10000 євро.

З лютого по квітень на обладнання було нараховано амортизацію в розмірі 5100 грн.

В травні відбулося повернення коштів від нерезидента у розмірі 10000 євро. Курс НБУ на дату надходження коштів на розподільчий рахунок – 10,369319 грн./євро. Валюту реалізовано на МВРУ за курсом – 10,554 грн./євро.

Відобразити в бухгалтерському обліку дану операцію.

Продовження додатку Б

Задача 19. ТОВ «Експо» 05.11.2013 р. придбало у платника ПДВ матеріали на суму 150000,00 грн, у тому числі ПДВ – 25000,00 грн. Ці матеріали як давальницьку сировину було вивезено за межі України та передано іноземному виконавцю. Органом Міндоходів надано дозвіл на переробку сировини за межами України строком на один місяць. Вивезені товари належать до категорії таких, що не підлягають оподаткуванню за вивізним митом. ТОВ «Експо» надало фінансову гарантію органу Міндоходів у розмірі 30000, 00 грн.

Дата митного оформлення сировини – 06.11.2013 р., курс НБУ на цю дату – 10,00 грн/євро. Вартість послуг іноземного виконавця – 10000 євро. Згідно ПКУ послуги іноземного виконавця, надані поза митною територією України, не є об'єктом оподаткування ПДВ. Акт приймання-передачі наданих послуг з переробки підписано 25.11.2013 р., курс НБУ на цю дату становив 10,00 грн./євро. Цього ж дня продукти переробки (готова продукція) ввезено на митну територію України. Ввезення продуктів переробки здійснено до закінчення строку дії дозволу. Оплату послуг з переробки здійснено 27.11.2013 р. у повному обсязі, курс НБУ на цю дату – 10,15 грн./євро.

Готову продукцію підприємство реалізувало на митній території України за 360000,00 грн., у тому числі ПДВ – 60000,00 грн.

Визначити суму ввізного мита та ПДВ, що підлягає сплаті при ввезенні продуктів переробки (готової продукції).

Здійснити кореспонденцію рахунків переробки давальницької сировини за кордоном.

Задача 20. Підприємство уклало бартерний контракт з іноземним суб'єктом господарювання. Сума контракту 12 000 дол. США. Облікова вартість експортних товарів – 32 000 грн. Курс НБУ на момент експорту становив 8,63 грн./ дол. США, на момент імпорту – 8,25 грн./ дол. США. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку. Оплата послуг митниці з експорту складають 1 000 грн., а мито з імпорту – 800 грн.

Додаток В - Зразок змісту розрахункової роботи

на тему «Сутність операцій з імпорту товарів, робіт, послуг та їх відображення в бухгалтерському обліку»

Вступ	3
Розділ 1 Теоретичні положення операцій з імпорту товарів, робіт, послуг.....	4
1.1 Роль держави в регулюванні імпорту товарів, робіт, послуг.....	4
1.2 Нормативно-законодавча база обліку операцій з імпорту товарів, робіт, послуг.....	8
Розділ 2 Аналіз діючої практики відображення операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності.....	11
2.2 Практичне відображення операцій з імпорту товарів, робіт, послуг...	16
2.3 Особливості обліку імпортних операцій (аналітичний та синтетичний облік).....	19
2.4 Оподаткування імпорту.....	21
Розділ 3 Розрахункова частина	23
Висновок	27
Список використаної літератури.....	30

Додаток Д - Зразок оформлення титульної сторінки розрахункової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра обліку і аудиту

РОЗРАХУНКОВА РОБОТА

з дисципліни ОБЛІК ЗЕД

на тему “Сутність операцій з імпорту товарів, робіт, послуг та їх відображення в бухгалтерському обліку”

Спеціальність 7.03050901 "Облік і аудит"

Курс 5, група ОА –091

Шелудько С.П.

Перевірив _____.

“_____” _____ 2014 р.

Чернігів ЧНТУ 2014

Додаток Ж - Приклад вирішення задачі

ТОВ «Даугава» уклало договір з нерезидентом про переробку давальницької сировини. Договором передбачено вивезення готової продукції за межі України в повному обсязі. Вартість послуг з переробки сировини становить 15000 євро та має бути сплачена замовником не пізніше 20 календарних днів з дня підписання акту та фактичного отримання замовником готової продукції. Давальницьку сировину заставною вартістю 30000 євро ввезено на митну територію України 04.01.2013 р. Ставка ввізного мита становить 10%, ставка ПДВ – 20%.

ТОВ «Даугава» звільнене від сплати митних платежів, надало митного органу фінансову гарантію у вигляді грошової застави у розмірі умовно нарахованих митних платежів. Відповідно до поданих митному органу документів та отриманого дозволу на переробку, строк переробки становить 30 календарних днів. Митне оформлення сировини закінчене 4 січня. Гарантійний строк реекспорту продуктів переробки – 2 лютого 2013 року. Курс НБУ на 04.01.2012 р. – 10,50 грн./євро. Курси умовні.

Сума мита, умовно нарахована митним органом – 31500 (30000 євро × 10,50 грн × 10%). Сума ПДВ, умовно нарахована митним органом – 69300 грн ((30000 євро + 3000 євро) × 10,50 × 20%). Загальна сума умовно нарахованих платежів – 100800 грн., як і сума фінансової гарантії.

Акт приймання-передачі наданих послуг сторони підписали 01.02.2013 р., курс НБУ – 10,55 грн./євро. Готову продукцію було реекспортовано. Вона перетнула митний кордон України цього ж дня. Оплата від замовника надійшла 05.02.2013 р., курс НБУ – 10,60 грн./євро. Українських товарів, за винятком електроенергії, під час переробки використано не було. [55 №6 (1045) від 11.11.2013 р.]

Таблиця Ж1 - Кореспонденція рахунків

Дата	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума , євро/грн.
04.01	Надано митному органу гарантію у вигляді грошової застави на суму умовно нарахованих митних платежів	377	311	100800
		05	-	100800
04.01	Ввезено давальницьку сировину (30000 євро × 10,50 грн.)	0221	-	<u>30000</u> 315000
-	Давальницьку сировину передано з місць зберігання у виробництво	0222	0221	<u>30000</u> 315000
-	Відображено виробничі витрати на переробку сировини	23	11, 13, 66, 65, 91	50000
01.02	Підписано із замовником акт про надання послуг (15000 євро × 10,55)	362	703	<u>15000</u> 158250
01.02	Списано з позабалансового рахунку заставну вартість давальницької сировини	-	0222	<u>30000</u> 315000
01.02	Списано на собівартість реалізованих послуг витрати, здійснені у зв'язку з переробкою давальницької сировини	903	23	50000
01.02	Повернуто митним органом за заявою переробника фінансову гарантію у вигляді грошової застави після митного оформлення реекспорту продуктів переробки	311	377	100800
		-	05	100800
05.02	Отримано оплату від замовника в повному обсязі (15000 євро × 10,60)	312	362	<u>15000</u> 159000
05.02	Відображено курсові різниці на дату погашення заборгованості (15000 євро × (10,60 – 10,55))	362	714	750